

การศึกษาความผูกพันต่อครอบครัว ของนักเรียนเตรียมทหาร*

A Study of Family Cohesion of Pre-cadet

ฉัฐวิณี สิทธิศิริอรอด

Shuttawwee Sitsira-at

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, Thailand.

Email: shuttawwee@gmail.com.

Doi: 10.14456/jmcupeace.2016.1

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อครอบครัวของนักเรียนเตรียมทหารและเพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวจำแนกตามชั้นปีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ 1-3 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 1,151 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบการชั้นภูมิ 2 ขั้นตอน งานวิจัยนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยสรุปว่า

1) นักเรียนเตรียมทหารมีความผูกพันต่อครอบครัว 8 ด้าน อยู่ในระดับสมดุลง ได้แก่ ความสายสัมพันธ์ทางอารมณ์ ขอบเขตความสัมพันธ์ การใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว พื้นที่ส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความสนใจ และด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นเพื่อน พบว่า ระดับความผูกพันไม่สมดุลง เนื่องจากเป็นระดับที่สูงมาก

2) เมื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวรายด้านจำแนกตามชั้นปี พบว่าความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว ความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

คำสำคัญ: ความผูกพันต่อครอบครัว, นักเรียนเตรียมทหาร

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีงบประมาณ 2558

Abstract

This research examines family cohesion in pre-cadets compared by year in order to find correlation between family cohesion and lifelong learning. The sampling consists of 1,151 pre-cadets from Year 1 to Year 3 in the second semester of academic year 2014. The two-step stratified sampling was used. Descriptive statistics, and One-way analysis of variance were used to analyze the data. We find that (1) 8 components are in the balance: emotional ties, relationship boundary, spending time together, family solidarity, personal space, involvement in decision making, interests and recreation while the level of friendship is not balanced but is rather high and (2) when each year is compared with one another, we find that the difference is statistically significant in three components: family solidarity, personal space and involvement in decision making at .01 and .05.

Keywords: Family Cohesion, Pre-cadet

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อบุคคลทุกคนตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิตและมีความใกล้ชิดกับบุคคลมากที่สุด สมาชิกในครอบครัวได้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนรวมทั้งหล่อหลอมคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลโดยตรง ครอบครัวจึงเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบบุคลิกภาพ ความคิด ความเชื่อ ทักษะ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล พฤติกรรมทั้งทางบวกและทางลบของสมาชิกที่แสดงออกภายในครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานและมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมให้บุคคลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในปัจจุบันและอนาคต การที่สมาชิกในครอบครัวแสดงความรัก ความอบอุ่น ให้ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนมีความใกล้ชิดกัน จะทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันระหว่างกัน บุคคลจะรู้สึกว่าตนเป็นที่รักและเป็นที่ต้องการ ซึ่งการได้รับความรักความเอาใจใส่จากบิดามารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูจะทำให้เด็กและเยาวชนมีพัฒนาการทุกด้านเป็นไปอย่างเหมาะสม และเมื่อต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ก็จะสามารถเผชิญปัญหาได้ โดยมีครอบครัวช่วยให้การสนับสนุนทางสังคม (ลำเจียก กำธร, 2548: 15; Resnick et al., 1997 : 823-832) เชลสเวท และคณะ (Shalhevet, et al. 2009 : 68-70) โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน หากมีรากฐานทางครอบครัวที่เข้มแข็งจะช่วยให้สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ดีตลอดทั้งชีวิต แต่หากสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ดีหรือครอบครัวมีปัญหา ซึ่งทำให้รู้สึกว่าตนขาดความรักความผูกพันก็จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้รวมทั้งจะเกิดความยุ่งยากในการปรับตัว และอาจทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ในช่วงเวลายากลำบากของชีวิตไปได้ด้วยตนเอง

แนวคิดทางจิตวิทยาที่อธิบายถึงความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลคือ แนวคิดเซอคัมเพลกซ์ (Circumplex Model of Marital and Family System) ของอลสัน และคณะ (Olson, et. al., 1979) ซึ่งอธิบายถึงมิติต่างๆ ที่ทำให้ครอบครัวแข็งแรง (Healthy families) เพราะการที่บุคคลจะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขจำเป็นต้องมีความรักความผูกพันที่มีรากฐานมาจากครอบครัว แนวคิดนี้จะอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวที่สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดเซอคัมเพลกซ์ (Olson & Gorall, 2003 : 556-558) อธิบายว่า มิติที่ทำให้ครอบครัวแข็งแรงประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ (1) ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว (Family Cohesion) (2) ความยืดหยุ่นหรือความสามารถในการปรับตัวของครอบครัว (Flexibility) และ (3) การสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว (Communication) สำหรับงาน

วิจัยฉบับนี้สนใจศึกษาในมิติของความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากมีงานวิจัยที่แสดงถึงความสำคัญของความผูกพันภายในครอบครัว โดยผลการวิจัยพบว่าความผูกพันต่อครอบครัวมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนรู้และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมของบุคคลโดยเฉพาะในวัยรุ่น (Shalhevet, et al, 2009 : 67; Resnick et al., 1997: 823-832)

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยศึกษาความผูกพันต่อครอบครัวของนักเรียนเตรียมทหารโดยใช้แนวคิดเซอคัมเพลกซ์ โดยศึกษาถึงระดับความผูกพันต่อครอบครัวตามที่ ออลสัน และ โครอล (Olson & Gorall, 2003 : 556-558) จำแนกไว้ 5 ระดับ เป็นระดับความผูกพันที่มีความสมดุลมี 3 ระดับ คือ ความผูกพันต่อครอบครัวระดับค่อนข้างต่ำ ความผูกพันต่อครอบครัวระดับปานกลาง ความผูกพันต่อครอบครัวระดับค่อนข้างสูง และระดับความผูกพันที่ไม่สมดุลมี 2 ระดับ คือ ความผูกพันต่อครอบครัวระดับต่ำมาก ซึ่งสมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีความเกี่ยวข้องกัน และความผูกพันต่อครอบครัวระดับสูงมากเกินไป ซึ่งสมาชิกในครอบครัวจะขาดความเป็นอิสระ ขาดความเป็นส่วนตัว รวมทั้งสนใจว่าชั้นปีที่ต่างกันมีความผูกพันต่อครอบครัวด้านต่างๆ เป็นอย่างไร เนื่องจากนักเรียนเตรียมทหารประกอบไปด้วยผู้เรียนจากทุกเหล่าทัพ ได้แก่ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และตำรวจ ซึ่งทุกครั้งที่ประเทศชาติอยู่ในภาวะวิกฤต บุคลากรเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้ประเทศชาติกลับสู่ภาวะปกติ ดังนั้นหน้าที่ของกองทัพ 2 ประการ คือ หน้าที่ในฐานะพลเมืองที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และหน้าที่พิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2559 : ออนไลน์) บุคคลที่ต้องปฏิบัติหน้าที่อันทรงคุณค่านี้ย่อมได้รับพัฒนาและวางรากฐานมาจากครอบครัว ดังนั้นการทราบถึงระดับความผูกพันของครอบครัวด้านต่างๆ ว่าอยู่ในระดับที่มีความสมดุลหรือไม่ และได้ทราบว่าชั้นปีที่ต่างกันมีความผูกพันต่อครอบครัวด้านต่างๆ เป็นอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา จะได้มีความเข้าใจในปรากฏการณ์ของความผูกพันต่อครอบครัวนักเรียนเตรียมทหาร และ ได้รับทราบข้อมูลว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีต่างๆ มีความผูกพันต่อครอบครัวในด้านใด เพื่อเป็นแนวทางจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาบุคลากรที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ทั้งหมด 1,200 คน เนื่องจากบทความวิจัยนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยบางส่วนจากงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ขนาดเหมาะสมและเพียงพอต่อการนำไปใช้วิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วยโปรแกรมลิสรล ซึ่งจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่พอสมควร โดยทั่วไปอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรเป็น 20 ถึง 40 หน่วยตัวอย่าง ต่อ 1 ตัวแปร (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2538 : 46 อ้างอิงจาก Gold, 1980 : 163) ดังนั้น 20 เท่าของตัวแปรสังเกตในงานวิจัย คือ $20 \times 43 = 860$ ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 1,200 คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาตรวัดที่ตอบคำถามครบทุกข้อและสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 1,151 คน คิดเป็นร้อยละ 95.92

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ มาตรวัดความผูกพันต่อครอบครัวที่สร้างขึ้นเองแนวคิด เซอคม์เพลกซ์ ของ ออลสัน (Olson, 2000 : 144-167) ประกอบด้วย 9 ด้าน ได้แก่ ด้านสายสัมพันธ์ทางอารมณ์ ด้านขอบเขตความสัมพันธ์ด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวด้านการใช้เวลาอยู่ร่วมกันด้านพื้นที่ส่วนบุคคลด้านความเป็นเพื่อนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านความสนใจและด้านการพักผ่อนหย่อนใจผู้วิจัยนำมาตรวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนเตรียมทหาร จำนวน 200 คน ผู้วิจัยหาคุณภาพรายข้อด้วยการหาอำนาจจำแนกโดยการเปรียบเทียบกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ (t-test) พบว่าอยู่ระหว่าง 5.47-13.45 และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของมาตรวัดอยู่ระหว่าง 0.683-0.806

ผู้วิจัยแบ่งเกณฑ์ความผูกพันต่อครอบครัวเป็น 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยคำนวณจากค่าพิสัยคือ ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด ดังนั้นความกว้างของคะแนนแต่ละชั้นจึงมีความกว้างเท่ากับ 1 ทั้งนี้การให้ความหมายระดับความผูกพันต่อครอบครัวตามแนวคิดของ ออลสัน และ โครอล (Olson & Gorall, 2003 : 556-558) จะแบ่งได้ดังนี้

ระดับความผูกพันที่มีความสมดุลมี 3 ระดับ ได้แก่

ระดับ 2 เกี่ยวข้องกันบางส่วน (Some what connected) คะแนนอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 หมายถึง ความผูกพันต่อครอบครัวระดับค่อนข้างต่ำ เป็นการที่สมาชิกมีความสัมพันธ์ทางอารมณ์ร่วมกันบ้าง ค่อนข้างมีความเป็นส่วนตัวแต่ก็ไม่อิสระจนมากเกินไป ถึงแม้จะให้ความสำคัญกับเวลาส่วนตัว แต่ยังมีเวลาบางส่วนที่ใช้ร่วมกัน มีการตัดสินใจบางอย่างร่วมกัน แต่ละคนอาจมีกิจกรรมและความสนใจของสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ที่แตกต่างกัน แต่ก็ยังมีบางกิจกรรมที่สนใจหรือทำร่วมกันบ้าง

ระดับ 3 เกี่ยวข้องกันปานกลาง (Connected) คะแนนอยู่ระหว่าง 3.01-4.00 หมายถึง ความผูกพันต่อครอบครัวระดับปานกลาง เป็นการที่สมาชิกภายในครอบครัวมีความสมดุลระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกันกับสมาชิกของครอบครัวและยังคงมีความเป็นส่วนตัว ซึ่งแสดงถึงความเป็นอิสระของสมาชิกในครอบครัวด้วย (เป็นระดับที่ดีที่สุด)

ระดับ 4 เกี่ยวข้องกันมาก (Over connected) คะแนนอยู่ระหว่าง 4.01-5.00 หมายถึง ความผูกพันต่อครอบครัวระดับค่อนข้างสูง เป็นการที่สมาชิกมีความใกล้ชิด และมีความผูกพันทางอารมณ์ต่อกัน จึงให้ความสำคัญกับการใช้เวลาอยู่ร่วมกันมากกว่าใช้เวลาอยู่คนเดียว จะไม่แยกตัวไปทำกิจกรรมเฉพาะกลุ่มกับเพื่อนของตนเอง เนื่องจากเพื่อนของแต่ละคนจะเป็นเพื่อนของครอบครัวด้วย สมาชิกมีความสนใจในการทำกิจกรรมส่วนใหญ่ร่วมกัน จึงมีความสนใจและไปทำกิจกรรมที่แยกกันค่อนข้างน้อย

ระดับความผูกพันที่ไม่สมดุลมี 2 ระดับ ได้แก่

ระดับ 1 ไม่เกี่ยวข้องกัน (Disconnected) คะแนนอยู่ระหว่าง 1.00-2.00 หมายถึง ความผูกพันต่อครอบครัวระดับต่ำมาก เป็นสมาชิกในครอบครัวมักจะมีอิสระทางอารมณ์กันอย่างสุดโต่ง สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในครอบครัวน้อยมาก ความรักใคร่กลมเกลียวกันในครอบครัวมีน้อย สมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีความเกี่ยวข้องกัน แต่จะแยกทำสิ่งต่างด้วยตนเอง มีพื้นที่ส่วนตัวและความเป็นส่วนตัวสูง สมาชิกไม่มีการสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาให้กันและกัน

ระดับ 5 เกี่ยวข้องกันมากเกินไป (Overly connected) คะแนนอยู่ระหว่าง 5.01-6.00 หมายถึง ความผูกพันต่อครอบครัวระดับสูงมาก เป็นการที่สมาชิกในครอบครัวมีความใกล้ชิดทางอารมณ์สูงมาก มีการพึ่งพากันในครอบครัวสูง ขาดความเป็นอิสระ ขาดความเป็นส่วนตัว มีพื้นที่ส่วนตัวเพียงเล็กน้อย บุคคลจะให้ความสนใจและใช้เวลาอยู่ที่ครอบครัว มีเพื่อนน้อยและมีความสนใจสิ่งต่างๆ ที่นอกเหนือจากความสนใจของครอบครัวน้อยมาก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อโรงเรียนเตรียมทหารในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. เตรียมมาตรฐานวัด วางแผนดำเนินการเก็บข้อมูล และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง
3. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำมาตรวัด
4. อธิบายวิธีตอบมาตรวัดให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือทำแบบสอบถาม
5. คัดเลือกมาตรวัดฉบับที่มีคำตอบสมบูรณ์ และนำมาตราวัดมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวของนักเรียนเตรียมทหารเมื่อจำแนกตามชั้นปี โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความผูกพันต่อครอบครัว (n = 1,151)

ความผูกพันต่อครอบครัว	M	SD	ระดับ
ด้านสายสัมพันธ์ทางอารมณ์	4.54	0.58	สมดุล
ด้านขอบเขตความสัมพันธ์	3.10	1.10	สมดุล
ด้านการใช้เวลาอยู่ร่วมกัน	3.71	0.65	สมดุล
ด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว	3.78	0.52	สมดุล
ด้านพื้นที่ส่วนบุคคล	3.97	0.52	สมดุล
ด้านความเป็นเพื่อน	5.21	0.71	ไม่สมดุล
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.59	0.85	สมดุล
ด้านความสนใจ	4.72	0.90	สมดุล
ด้านการพักผ่อนหย่อนใจ	4.16	0.76	สมดุล
ความผูกพันต่อครอบครัวโดยรวม	4.21	0.43	สมดุล

ตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนเตรียมทหารมีความผูกพันต่อครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับสมดุล และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนเตรียมทหารมีความผูกพันต่อครอบครัว 8 ด้านอยู่ในระดับสมดุล ได้แก่ ความสายสัมพันธ์ทางอารมณ์ ขอบเขตความสัมพันธ์ การใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว พื้นที่ส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความสนใจ และด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นเพื่อน พบว่าระดับความผูกพันไม่สมดุล เนื่องจากเป็นระดับที่สูงมาก

เมื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวรายด้านจำแนกตามชั้นปี พบว่าความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคล และความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวของนักเรียนเตรียมทหาร เมื่อจำแนกตามชั้นปี

ความผูกพันต่อครอบครัว	Mean square		Sum of Squares		Total	F
	Between group	Within group	Between group	With in group		
1. ด้านความผูกพันทางอารมณ์	1.59	388.79	0.79	0.33	390.38	2.34
2. ด้านขอบเขตความสัมพันธ์	4.03	1394.22	2.01	1.21	1398.25	1.66
3. ด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว	9.48	479.78	4.72	0.41	489.26	11.34**
4. ด้านการใช้เวลาอยู่ร่วมกัน	1.62	320.87	0.81	0.28	322.49	2.90
5. ด้านพื้นที่ส่วนบุคคล	1.87	315.38	0.93	0.27	317.25	3.40*
6. ด้านความเป็นเพื่อน	2.82	584.38	1.41	0.50	587.20	2.77
7. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.62	835.43	2.31	0.72	840.06	3.18*
8. ด้านความสนใจ	4.10	947.51	2.05	0.82	951.62	2.48
9. ด้านการพักผ่อนหย่อนใจ	2.62	667.05	1.31	0.58	699.67	2.25

(df_{between} = 2, df_{within} = 1148, df_{total} = 1151)

**p<.01, *p<.05

ผู้วิจัยทำการทดสอบภายหลัง (Post-hoc) เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า

เมื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวรายคู่ โดยจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 มีความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคลรายคู่ โดยจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 3 มีความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคลสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรายคู่ โดยจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 2 มีความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อครอบครัวของนักเรียนเตรียมทหาร จากวัตถุประสงค์การวิจัยดังกล่าวพบผลการวิจัยดังนี้

นักเรียนเตรียมทหารมีความผูกพันต่อครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับสมดุล และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนเตรียมทหารมีความผูกพันต่อครอบครัว 8 ด้าน อยู่ในระดับสมดุล ได้แก่ ความสายสัมพันธ์ทางอารมณ์ ขอบเขตความสัมพันธ์ การใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว พื้นที่ส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความสนใจ และด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งออลสัน และ โครอล (Olson & Gorall, 2003: 556-558) อธิบายระดับความผูกพันต่อครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวมีต่อกันทั้งทางกายภาพและทางจิตใจในสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดกำลังใจหรือทอดย ตามแนวคิดความผูกพันต่อครอบครัวเซอคัมเพลกซ์ของออลสัน (Olson; Sprenkle; & Russell, 1979) แบ่งความผูกพันต่อครอบครัวออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ (1) ไม่เกี่ยวข้องกัน (Disconnected) (2) เกี่ยวข้องกันบางส่วน (Some what connected) (3) เกี่ยวข้องกันปานกลาง (Connected) (4) เกี่ยวข้องกันมาก (Over connected) และ (5) เกี่ยวข้องกันมากเกินไป (Overy connected) พวกเขาอธิบายว่า ความผูกพันในระดับที่สมดุลคือระดับปานกลาง คือ ระดับ 2 - 4 ได้แก่ เกี่ยวข้องกันบางส่วน (Some what connected) เกี่ยวข้องกันปานกลาง (Connected) และเกี่ยวข้องกันมาก (Over connected) ทั้ง 3 ระดับที่สมดุลนี้จะทำให้การทำหน้าที่ของครอบครัวดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ส่วนระดับความผูกพันต่อครอบครัวที่สูงมากและต่ำมาก ได้แก่ ไม่เกี่ยวข้องกัน (Disconnected) และเกี่ยวข้องกันมากเกินไป (Overy connected) จะทำให้เกิดปัญหา

สัมพันธ์ภาพระหว่างกัน ระดับความสมดุลของความผูกพันต่อครอบครัวนี้จะเกิดขึ้นจากการรักษาสัมพันธ์ภาพและระยะห่างของสมาชิกในครอบครัวในระดับที่เหมาะสม เพราะบุคคลจะสามารถเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเองได้ ในขณะที่ยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับครอบครัว ครอบครัวที่มีปัญหาในปัจจุบันจะเป็นครอบครัวที่มีระดับความผูกพันต่อครอบครัวที่สูงมากเกินไปและต่ำมากเกินไป คือ ระดับ (5) เกี่ยวข้องกันมากเกินไปและระดับ (1) ไม่เกี่ยวข้องกันเลย เมื่อครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกันมากเกินไป มีความใกล้ชิดทางอารมณ์มากเกินไปจะทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่ามีอิสระน้อยลง ส่วนในครอบครัวที่มีความผูกพันต่ำมาก สมาชิกแต่ละคนในครอบครัวก็จะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง สมาชิกในครอบครัวจึงไม่มีความเกี่ยวข้องกันเลย ดังนั้นจึงมีความผูกพันต่อครอบครัวที่ต่ำจนเกินไป

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า ความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นเพื่อน มีระดับความผูกพันไม่สมดุล คือ เป็นระดับที่สูงมาก (Overly connected) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวยินดีให้บุตรหลานของตนมีอิสระอย่างเต็มที่ในการเลือกคบเพื่อน ซึ่งนักเรียนเตรียมทหารบางคนอาจมีการแนะนำเพื่อนในกลุ่มให้รู้จักกับสมาชิกในครอบครัวด้วย การที่ผลการวิจัยพบความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นเพื่อนในระดับที่สูงมาก เนื่องจากโรงเรียนเตรียมทหารเป็นสถาบันที่เตรียมความพร้อมผู้เรียนเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันชั้นสูงของทหารและตำรวจ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสดีที่นักเรียนจะได้มีเพื่อนจากเหล่าทัพต่างๆ ก่อนแยกย้ายกันไปเรียนที่สถาบันการศึกษาชั้นสูงตามเหล่าทัพของตน ทั้งเป็นข้อดีสำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันในอนาคต ในหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และหน้าที่พิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวจำแนกตามชั้นปี จากวัตถุประสงค์การวิจัยดังกล่าวพบผลการวิจัยดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวเป็นรายด้านเมื่อจำแนกตามชั้นปี พบผลการวิจัยที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 บางส่วน คือ ความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบภายหลัง (Post-hoc) เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวเมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนเตรียมทหาร

ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 มีความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวเป็นรายคู่ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่สูงกว่ามีความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวมากกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ต่ำกว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่สูงกว่าได้รับองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการรวมกำลังกันในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ การสร้างความเข้มแข็งอันเดียวกันมากกว่านักเรียนเตรียมทหารที่เรียนในชั้นปีที่ต่ำกว่า เพราะความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว เป็นการรวมพลังกันทั้งครอบครัวในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ด้วยกัน มีความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกในครอบครัว (Olson, 2011 : 68) นักเรียนเตรียมทหารอาจนำความรู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมจากโรงเรียนไปใช้กับครอบครัวและในชีวิตประจำวัน เพราะสภาพแวดล้อมในครอบครัวก็มีผลต่อการเรียนรู้ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวด้วย (ฉฐวิณั สิริศิริอรธร, 2552 : 64-65; ชญาณี จงลีพันธ์, 2557 : 64-66) สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันต่อครอบครัวของ ชื่นสมล อุกฤษฎวิริยะ (2543 : 9) ที่พบว่า ประสพการณ์ของแต่ละคนในระบบครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกอื่นๆ ภายในครอบครัวทางกายภาพและจิตใจ ทั้งในสภาวะที่มีกำลังใจหรือทอดถอย

ความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคลมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบภายหลัง (Post-hoc) เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคลเมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 3 มีความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคลสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคลเป็นรายคู่ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่สูงกว่ามีความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคลมากกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ต่ำกว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ส่วนบุคคล เป็นระยะห่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว การไม่ก้าวก่ายพื้นที่ความเป็นส่วนตัวของกันและกัน มีความเคารพในสิทธิของสมาชิกแต่ละคน รวมถึงการมีสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัวของตนเอง (Olson, 2011 : 65) ซึ่งนักจิตวิทยาพัฒนาการ อีริคสัน (Erikson) ได้อธิบายถึง พัฒนาการขั้นที่ 5 ของวัยรุ่น คือ การพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ซึ่งช่วงวัยนี้บุคคลต้องการอิสระ ต้องการความเป็นส่วนตัว และกำลังค้นหาตนเอง ว่าเขาเป็นใคร ควรเป็นอะไร (ประณต เค้าฉิม, 2549 : 48) ซึ่งแน่นอนว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่สูงกว่าย่อมได้รับคำตอบจากประสบการณ์ที่ได้เรียนในโรงเรียนเตรียมทหาร มีการปรับตัวต่อการเรียนและการฝึกฝนต่างๆ จึงทำให้ได้รับคำตอบเกี่ยวกับเอกลักษณ์และสถานภาพของตน ซึ่งการค้นพบ

ตนเองจะทำให้มีวุฒิภาวะจึงสามารถบริหารจัดการพื้นที่ความเป็นส่วนตัวของตนเองและผู้อื่น รู้จักเคารพในสิทธิของสมาชิกแต่ละคน เนื่องจากเป็นรุ่นพี่จึงมีสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัวมากกว่านักเรียนเตรียมทหารรุ่นน้อง

ความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบภายหลัง (Post-hoc) เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 2 มีความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นรายคู่ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ต่ำกว่ามีความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่สูงกว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการมีส่วนเกี่ยวข้องในการพิจารณาปัญหาของครอบครัว การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในปัญหาสำคัญๆ ของครอบครัว (Olson, 2011 : 77) แสดงว่านักเรียนเตรียมทหารที่ชั้นปีที่ต่ำกว่ายังต้องพึ่งพาอาศัยครอบครัวในการให้ช่วยคิด ช่วยตัดสินใจ และช่วยแก้ปัญหาต่างๆ มากกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่สูงกว่า มีงานวิจัยที่พบว่า การส่งเสริมจากผู้ปกครองโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจมีอิทธิพลมากที่สุดที่จะช่วยปรับปรุงคุณลักษณะทางวิชาการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน รวมทั้งยังช่วยลดการขาดเรียนและการลาออกกลางคัน (เทือน ทองแก้ว, 2540 : 77-83)

สรุป

นักเรียนเตรียมทหารมีความผูกพันต่อครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับสมดุลง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนเตรียมทหารมีความผูกพันต่อครอบครัว 8 ด้าน อยู่ในระดับสมดุลง ได้แก่ สายสัมพันธ์ทางอารมณ์ ขอบเขตความสัมพันธ์ การใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว พื้นที่ส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความสนใจ และด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นเพื่อน พบว่า มีระดับความผูกพันที่สูงมาก เมื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อครอบครัวรายด้านจำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 2 มีความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับความผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 3 มีความ

ผูกพันต่อครอบครัวด้านพื้นที่ส่วนบุคคลสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 2 มีความผูกพันต่อครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสูงกว่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความผูกพันต่อครอบครัวด้านความเป็นเพื่อน มีระดับระดับสูงมาก (Overly connected) แสดงว่าครอบครัวให้อิสระอย่างเต็มที่ในการเลือกคบเพื่อน และเนื่องจากโรงเรียนเตรียมทหารเป็นสถาบันที่เตรียมความพร้อมผู้เรียนเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันชั้นสูงของทหารและตำรวจ ดังนั้นกิจกรรมในโรงเรียนจึงเป็นช่องทางที่ช่วยเพิ่มโอกาสที่ดีให้กับนักเรียน ในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง ตลอดจนยังช่วยให้มีเพื่อนจากเหล่าทัพต่างๆ ก่อนแยกย้ายกันไปเรียนที่สถาบันการศึกษาชั้นสูงตามเหล่าทัพของตนเพื่อการปฏิบัติงานร่วมกันในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียนเตรียมทหารที่เรียนอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 ซึ่งเป็นคนละคนกัน จึงเป็น “การศึกษาภาคตัดขวาง” (Cross sectional studies) ดังนั้นความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างชั้นปีไม่ว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงจึงไม่ใช่ข้อมูลที่มาจากผู้ตอบคนเดียวกัน การวิจัยครั้งต่อไปอาจทำ “การศึกษาระยะยาว” (Longitude studies) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเดียวในช่วงเวลาต่างๆ กัน เพื่อที่จะได้เห็นพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเตรียมทหาร

การต่อยอดงานวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันต่อครอบครัวต่อไป อาจศึกษาวิจัยหลายๆ มิติพร้อมๆ กัน เพราะผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความผูกพันต่อครอบครัวในกลุ่มย่อย คือ ชั้นปีบางด้านมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงอาจหาสาเหตุในตัวแปรอื่น และอาจทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันต่อครอบครัว โดยนำแบบวัดความผูกพันต่อครอบครัวทั้ง 9 ด้าน ตามแนวคิดเซอคัมเพลกซ์ ไปปรับใช้ในกลุ่มอื่นๆ

บรรณานุกรม

- ฉัฐวิณั สิริศิริอรรรณ. (2552). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุและผลของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชญานี จองลีพันธ์. (2557). ความผูกพันต่อครอบครัวและการปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่น. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชื่นสุมล อุกฤษณ์วิริยะ. (2543). อิทธิพลของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวีดิทัศน์ประเภทเอ็กซ์ของเยาวชนไทยที่อยู่ในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เทียน ทองแก้ว. (2540). ปัจจัยที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี. วารสารพัฒนาหลักสูตร. 16 (129), 77-83.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2538). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Lisrel) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประณต เค้าฉิม. (2549). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2559). หน้าทีของกองทัพและทหาร. หนังสือพิมพ์แนวหน้า คอลัมน์การเมือง (บ้านเกิดเมืองนอน) ฉบับวันอาทิตย์ที่ 1 พฤษภาคม 2559. แหล่งที่มา <http://www.naewna.com/politic/columnist/11209>
- พิชญ ลิ้มพะสุตร. (2555). พฤติกรรมการตั้งใจเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรวดี ทรงเที่ยง และ อนุ เจริญวงศ์ระยับ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ลำเจียก กำธร. (2548). **ความผูกพันในครอบครัวความเชื่อที่ไร้เหตุผลและภาวะซึมเศร้าของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน**. ปริญญาโท กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Gouldner, A.W. & Gouldner, H. P. (1963). *Modern Sociology*. New York : Harcourt Brace and World.
- Olson, D. (2011). FACES IV and the Circumplex Model: Validation study. **Journal of Marital and Family Therapy**. 37(1) : 64-80.
- Olson, D.H. & Gorall, D.M. (2003). Circumplex Model of Marital and Family Systems. *Normal Family Processes* (3). New York: Guilford : 514-547.
- Olson, D.H. (2000). Circumplex Model of Marital and Family Systems. **Journal of Family Therapy**. 22: 144-167.
- Olson, D.H., Russell, C.S. & Sprenkle, D.H. (1979). **Circumplex Model: Systemic Assessment and Treatment of Families**. New York : Haworth Press.
- Resnick, M.D., et al. (1997). Protecting Adolescents from Harm: Findings from the National Longitudinal Study on Adolescent Health. **The Journal of the American Medical Association**. 278 (10), 823-832.
- Shalhevet, A., et al. (2009). Grand parenting and Adolescent Adjustment in Two-Parent Biological, Lone-Parent, and Step-Families. **Journal of Family Psychology**. 23 (1), 67-75.

Translated Thai References

- Chan-O-Cha, P. (2016). Duty of Army Soldiers. Naewhna Newspaper (Politics Column). Retrieved May 10, 2016, from <http://www.naewna.com/politic/columnist/11209>.
- Gumtodrn, L. (2005). **Family Connectedness, Irrational Beliefs and Depression among Youth in the Juvenile Training Center**. Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology) Graduate School, Srinakharinwirot University.

- Jonglephan, C. (2014). **Family Cohesion and Social Adjustment of Thai Adolescents in Nakhon Phanom Province**. Master's Project. M.Ed. (Developmental Psychology) Graduate School, Srinakharinwirot University
- Kawchim, P. (2006). **Adolescent Psychology**. Bangkok: Department of Psychology, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University.
- Limpasute, P. (2012). **Attentive Behavior of Part-Time Undergraduate Students at Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao**. Master's Project, M.Ed. (Developmental Psychology). Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Sitsira-at, S. (2552). **Antecedent and Consequence Factors of Self-Directed Learning of Undergraduate Students at Srinakharinwirot University**. Department of Psychology, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University.
- Songthaing, R., & Anu Jarernvongrayab, A. (2007). **Self-Directed Learning: A Case Study of Undergraduate Students**. Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University.
- Tongkaw, T. (1997). Factors to Improve Learning of Students. **Journal of Curriculum Development**. 16 (129), 77-83.
- Ukritviriya, C. (2000). **Influence of Family Relationships to Exposure Media Video X Type's Effect of Youth Academies in Bangkok, Thailand**. Master of Arts (Mass Communication) Thammasat University.
- Wiratchai, N. (1999). **Model isrel: Statistical Analysis for Research**. (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.